

Hrubý domácí produkt

- **Mírně rychlejší růst HPH než HDP**

Hrubá přidaná hodnota se v 1. čtvrtletí 2008 zvýšila meziročně reálně o 5,3 %. Jejího největšího růstu bylo dosaženo ve zpracovatelském průmyslu (o 11,7 %), v zemědělství a stavebnictví došlo k jejímu poklesu (o 9,1 %, resp. o 2,9 %). HDP rostl meziročně reálně o 5,2 %. Po sezónním očištění byl objem HDP v 1. čtvrtletí 2008 větší mezičtvrtletně o 0,9 % a meziročně o 5,3 %.
- **Výrazný příspěvek čistého vývozu k růstu HDP**

Nejvíce přispěl k meziročnímu zvýšení HDP v 1. čtvrtletí 2008 čistý vývoz (2,1 p. b.), když pozitivní vliv vývozu (10,2 p. b.), který se zvýšil o 12,5 %, značně překonal negativní vliv dovozu s růstem 10,8 %. Celkové výdaje na konečnou spotřebu se reálně zvýšily o 1,9 % a jejich příspěvek k růstu HDP činil 1,3 p. b. Spotřebitelské výdaje domácností se zvýšily o 2,7 % a jejich růst byl výrazně pomalejší než vloni. Vysoký implicitní deflátor výdajů domácností a značné znehodnocení kupní síly i útlum spotřebitelské poptávky vedly ke změně zbožové struktury potřeby především v důsledku rychle narůstajících cen potravin a ke změně spotřebitelských výdajů podle sociálních skupin. Celkové výdaje na tvorbu hrubého kapitálu se reálně zvýšily o 7,2 % a jejich příspěvek k růstu HDP dosáhl 1,8 p. b. Zvýšení výdajů na tvorbu hrubého fixního kapitálu reálně o 2,0 % bylo pomalejší než vloni a po potřebném oživení investiční aktivity před rokem došlo letos k mírnému útlumu.
- **Růst produktivity práce přispěl ze dvou třetin ke zvýšení HPH**

Celková zaměstnanost (podle metodiky NÚ) 5 196,5 tis. osob v průměru za 1. čtvrtletí 2008 byla meziročně vyšší o 1,9 %. Na jednu zaměstnanou osobu bylo vyprodukováno v běžných cenách hrubé přidané hodnoty za 155,0 tis. Kč, přičemž to bylo nejvíce v energetice (897,0 tis. Kč) a nejméně v pohostinství (70,0 tis. Kč). V 1. čtvrtletí 2008 se souhrnná produktivita práce, vyjádřená jako HPH ve stálých cenách na jednoho pracovníka, zvýšila meziročně o 3,2 % a přispěla k růstu přidané hodnoty 62,7 %. Zbývající podíl připadl na zvýšení zaměstnanosti. Produktivita práce rostla nejvíce v průmyslu.
- **Zvýšené krytí domácí poptávky domácí nabídkou**

Struktura úhrnné poptávky i úhrnné nabídky se v 1. čtvrtletí 2008 meziročně změnila minimálně; nepatrně posílila domácí realizovaná poptávka na celkové poptávce (z 52,2 % v 1. čtvrtletí 2007 na 52,3 % v 1. čtvrtletí 2008) a posílila i domácí efektivní nabídka na celkové nabídce (z 56,4 % v 1. čtvrtletí 2007 na 56,6 % v 1. čtvrtletí 2008). Převýšení domácí nabídky nad domácí poptávkou meziročně vzrostlo a zároveň vzrostlo krytí vnější nabídky vnější poptávkou, na což měly rozhodující vliv transakce ve službách. Na nabídkové straně (zdroje) vzrostl objem domácí efektivní nabídky o 3,7 % a přispěl ke zvýšení celkové nabídky 1,8 p. b., přičemž zbývajících 5,5 p. b. k jejímu růstu o 7,3 % patří vnější nabídce. Růst objemu domácí realizované poptávky (užití zdrojů) o 2,0 % a vnější poptávky o 12,5 % přispěl ke zvýšení celkové poptávky 0,9 p. b., resp. 6,6 p. b.
- **Značné zpomalení růstu hrubého domácího důchodu**

Pohyb cen vnitřního a zahraničního trhu nemá vliv na reálné vyjádření meziročních změn HDP, jehož výdajové složky a vývoz i dovoz jsou uváděny ve stálých cenách. Ve vnějších ekonomických vztazích však dochází k pohybu cen, které musí být vzaty v úvahu při výpočtu důchodu tuzemců v reálném vyjádření, tj. hrubého domácího důchodu ve stálých cenách. HDP v reálném vyjádření ukazuje fyzický objem, avšak hrubý domácí důchod vyjadřuje i vztah mezi vývozními a dovozními cenami. V 1. čtvrtletí 2008 došlo ke znehodnocení české národní práce na zahraničních trzích. Přineslo obchodní ztrátu z nepříznivého vývoje směnných relací ve výši 3,8 mld. Kč, což ve srovnání se ziskem z příznivých směnných relací 11,9 mld. Kč v 1. čtvrtletí 2007 představuje značnou změnu. Zatímco v 1. čtvrtletí 2007 se meziročně HDP zvýšil reálně o 6,6 %, tak hrubý domácí důchod vzrostl více (reálně o 8,4 %), což byl výsledek mírného růstu cen vývozu při poklesu cen dovozu. V 1. čtvrtletí 2008 vzrostl meziročně HDP reálně o 5,2 % a hrubý domácí důchod méně (reálně o 4,2 %), což je důsledek většího poklesu cen vývozu než dovozu a zahrnutí vlivu obchodní ztráty z nepříznivých směnných relací.

- ***Převís míry
hrubých národních
úspor nad mírou
investic***

Hodnota hrubého disponibilního důchodu 853,7 mld. Kč za 1. čtvrtletí 2008 byla meziročně vyšší o 66,9 mld. Kč, tj. o 8,5 % a vzrostla méně než hodnota HDP což byl důsledek zvýšeného odlivu čistých prvotních důchodů do zahraničí. Vzhledem k tomu, že výdaje na konečnou spotřebu se zvýšily méně než disponibilní důchod, dosažená hodnota hrubých národních úspor 258,8 mld. Kč byla meziročně větší o 25,5 mld. Kč, tj. o 10,9 %. Hrubé národní úspory přitom převýšily výdaje na tvorbu hrubého kapitálu (v 1. čtvrtletí 2007 o 11,4 % a v 1. čtvrtletí 2008 o 11,1 %) a nebylo tak nutno k jejich financování použít vnějších zdrojů. Aktivní saldo národních běžných transakcí s nerezidenty 25,8 mld. Kč za 1. čtvrtletí 2008 bylo meziročně větší o 2,0 mld. Kč. Míra hrubých národních úspor 30,3 % v 1. čtvrtletí 2008 byla vyšší o 0,6 p. b. než před rokem a přesáhla míru investic o 3,0 p. b.